

ΑΝΕΚΔΟΤΟΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΙ ΥΜΝΟΙ¹

Τῇ Κυριακῇ· Σταυροπροσκυνήσεως
Στιχηρὰ Ἰδιόμελα. Ἰωάννου μοναχοῦ²
Ἦχος πλ. α'.

Διμένα σε, καὶ παραψυχὴν ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἡσυχίας εὐρόντες
σταυρὲ τοῦ Χριστοῦ, οἱ ἐκπλέοντες ταύτης τὸ πέλαιος τὸ μέγα καὶ
πρὸς τὴν νοητὴν Ἱερουσαλὴμ ἐπειγόμενοι κράζομεν· ἐνίσχυσον ἡμᾶς
τῇ δυνάμει σου, κραταίωσον ἡμᾶς τῇ ἰσχύϊ σου, καθώπλισον τῇ συμ-
μαχίᾳ σου, ὅπως ἀπροσκέπτως προσφθάσωμεν καθορμισθέντες διὰ σοῦ,
εἰς τὴν τῆς ἐγέρσεως ἡμέραν, καὶ βοήσωμεν λέγοντες· Σὺ ἡμῶν τὸ νύ-
κος, χριστιανῶν ἡ δόξα.

Πλ. α'.

Ω Ἰουδαίων πανηγυρὰς ἀσεβείας ἐγχείρημα· ὃ οἶον ἔργον παράνομον
ἐξηργάσαντο· ἐπεὶ γὰρ ἔμαθον ὅτι πᾶς ὁ ἐν ζύλῳ κρεμασθεὶς ἐπικατά-
ρατος, τὸν εὐεργέτην Κύριον, ἐν τούτῳ ἐσταύρωσαν, αὐτὸς δὲ ὁ φιλά-
γαθος ἡμῶν Δεσπότης τὸν κατάρας νόμον εὐλογίας καὶ χαρᾶς ἀπέδειξε
πρόξενον· διὸ καὶ ἡμεῖς ἀσπαζόμενοι σήμερον τὸν πανσέβαστον σταυ-
ρόν, χαρμονικῶς ἀνακράζομεν· χαίροις περιπέθητον ζύλον Σταυρὲ μακά-

1. Κώδιξ Μερβρ. Γ 67 (807) Μ. Λαύρας, αἰῶνος ιβ', με σημαδόφωνα.

2. Ὅτε πρὸ δεκαετίας ἐξέδιδον τὴν Διόπτραν τὸ πρῶτον σύγγραμμα τοῦ
'Αγιορειτικοῦ Περιοδικοῦ ὁ Ἄθως ἐγγραφον ἐν τῷ Προλόγῳ αὐτοῦ· «Ἔως
πότε οἱ ξένοι θὰ ἐκμεταλλεύονται τὸν προγονικὸν ἡμῶν θησαυρόν τὸν
ἐναποκείμενον εἰς τὰς Ἀγιορειτικὰς βιβλιοθήκας» μετὰ τὸ παρᾶπονον τῆς
'Εθνικῆς φιλοτιμίας, καθότι μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης οἱ ἐκμεταλλεῦται τῶν
Βιβλιοθηκῶν μας ἦσαν ξένοι Εὐρωπαῖοι καὶ Ἀμερικανοὶ οὓς ἐκ χαρακτῆ-
ρος ἑλληνικοῦ περιεποιούμεθα ἀνεπιφθόνως καὶ κατὰ τὴν φιλοξενίαν
καὶ κατὰ τὴν συμβολὴν εἰς τὰς ἐργασίας των, ἅτινας ἀφ' οὗ καλ-
λωπίσωσι διὰ τῆς ἰδίας των φιλολογίας, ὥς καλοὶ καλλυντήρες μετοχε-
τεύουσιν εἰς τοὺς ἡμετέρους ἐπιστήμονας, οὕτως ὥστε οὗτοι νὰ λαμβάνωσι
γνώσιν τῶν προγονικῶν των θησαυρῶν ἀπὸ τοῦς ἁλλοδαποῦς, οἵτινες πολ-
λάκις καὶ οὐθετοῦσι τοὺς ὡς ἰδίους, ὡς Οὐλσακοὶ τὴν περὶ ἐνδομηρι-
τιδος θεωρίαν τοῦ Ἱπποκράτους περιέγραψεν ὡς ἀτομικὴν του ἐφεύρεσιν,
χωρὶς νὰ ἀναφέρῃ τὸν πατέρα τῆς θεωρίας ταύτης Ἱπποκράτην, καὶ μετὰ
τὴν τὴν φιλοξενίαν γράφουσιν ὅτι παρὰ τοῖς Ἑλλήσι ἀπέπτη ἡ οὐσία καὶ
καὶ μόνον ὁ τύπος ἔμεινε. Καὶ μέχρι μὲν τοῦ 1912 ἐπαρηγορούμεθα οἱ ἐν
'Αγίῳ Ὅρει λόγοι διὰ τὴν ἀπουσίαν τῶν ἡμετέρων ὅτι παρακολουθοῦνται
δῆθεν, ὑπὸ τῶν τουρκικῶν ἀρχῶν καὶ δυσκολεύονται νὰ ἔλθωσι πρὸς μελέ-
τας. Ἀπὸ τοῦ 1912 ὅμως καὶ ἐντεῦθεν ἡ ἀδιαφορία αὕτη τῶν ἡμετέρων καθί-
σταται λίαν δεικνικὴ ἀπὸ ἐθνικῆς ἀπόψεως καὶ ταπεινωτικὴ τοῦ γένους
μας, ἐν ᾧ ἀπεναντίας ἠῤῥησε καταπληκτικῶς ὁ ἀριθμὸς τῶν ξένων περιη-

ρις· χαίροις τοῦ λαοῦ τοῦ εὐσεβοῦς ἀσφαλὲς φυλακῆριον· χαίροις τῶν σὲ τιμῶντων καὶ προσκυνούντων ἐλπίς ἀκαταλόγητος.

Πλ. α'.

Η τεσσαρακονθήμερος νηστεία ἡ μισευθεῖσα σὲ προβάλλεται, σταυρὲ παγκόσμιε, ἀγιάσαι τὰς ψυχὰς τῶν πιστῶς ἀσπαζομένων σε, καὶ εὐδρομον τὸν λοιπὸν ἀνῶσαι τῆς ἐγκρατείας διαυλον· ἰδὸ τοῖς θερμῶς προσιοῦσι καὶ τιμῶσι σε ῥίπου παντὸς ἐκκάθαρον· κολάσειω; λύτρωσαι, φωτισμὸν δώρηται, ὅπως καθαρῶ συνειδῶτι δοξάζομεν ἀσιγήτως τὸν ἐν σοὶ σαρκὶ προσηλωθέντα Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν.

Πλ. α'. Θεοτοκίον.

Ασχίρωτον ἀπαύγασμα τῆς πατρικῆς σου δόξης ἤλιε ἄδυτε· ἡ Θεοτόκος ἔδωκε, ἐπὶ σταυροῦ καθορῶσα σε γυμνὸν κρεμάμενον ὡς κατὰ κριτον· καὶ ξένον ὡς κακοῦργον καὶ ἄτακτον. Ὅθεν καὶ θρηνηδοῦσα ἐλεεινῶς ἀπωδύρετο· οἶμοι τέκνον! οἶμοι φῶς τῶν ἑμῶν ὀφθαλμῶν καὶ παντὸς τοῦ κόσμου· τί πέπονθας; ῥομφαία γὰρ δεινὴ μὲ διακόπτει τὰ σπλάγχνα καὶ τὴν καρδίαν τιτρώσκει ὀρώσα σε νεκρὸν ἄπνουν, ἄλαλον τὴν τῆς σοφίας πηγὴν. Οἶμοι πῶς σε καλύψει λίθος· πῶς δὲ καὶ τάφος δέξεται σὲ τὴν τῶν ἀπάντων ζωὴν· ποῦ Πέτρος θνῆσκει; καὶ οἱ λοιποὶ μαθηταὶ σου; μόνος Ὑἱέ μου θνήσκει, μόνος ὡς ἡβουλήθη· ἀλλὰ μεγάλυνόν με, τὴν τεκοῦσαν σε Λόγε· τῇ Ἀναστάσει σου, καὶ διὰ σπλάγχνα ἐλέους τοῦς ὑμνοῦντας σου τὰ πάθη σῶσον φιλόνηρωπε.

Πλ. β'.

Σήμερον τὸ ζωηφόρον ξύλον, ὁ τοῦ Κυρίου σταυρός, ἐν τῇ μεσασμῷ τῶν νηστείων προκείμενος, ἀγιάζει τοῦ κόσμου τὰ πέρατα, τοῦτον κατασπαζόμενοι· χαρμονικῶς ἐκδοήσωμεν· χαίροις παμμακάριστε Σταυρὲ τῶν νηστευόντων φύλαξ ἀσφαλέστατε, δαιμόνων φυγαδευτά, καὶ λαοῦ

γητῶν. Εὐτυχῶς κατὰ τὸ 1924 ἀνεφάνη ὅπως ἀθορύβως εἰς τὸν Ἀγιορειτικὸν ὀρίζοντα ὡς ξένος καὶ ἀγνωστος ὁ χαλκέντερος πρῶην Λεοντοπόλεως κ. Σωφρόνιος Εὐστρατιάδης ὁ ἀκαταπόνητος οὗτος ἀνὴρ ὅστις ἀνεδίφησε τὰς βιβλιοθήκας τοῦ Ἁγίου Ὁρους καὶ ἰδίᾳ τῆς Μεγίστης Λαύρας, δικαίως μετονομάσθη ἐμψυχος βιβλιοθήκη καὶ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ὑπανευόμεν ἡμεῖς οἱ Ἀγιορεῖται ἀπέναντι τῶν ξένων στοιχείων. Ὅταν μᾶς ἐρωτᾷ ποῦ εἶναι οἱ ἰδιοὶ σας; ἀπαντῶμεν ὅτι ἡ μὲν Εὐρώπη καὶ Ἀμερικὴ ἐπιδείκνυναι τὸν Millé, τὸν Pierbon Blik, τὸν Laik, τὸν Luis Petit καὶ λοιποὺς μεγάλωνύμους καὶ ἐπιδεικτικούς, ἡμεῖς δὲ ἓνα ὅστις διαπρέπει καὶ ὑπερέχει τούτων, ὥσπερ ἐν ἄστρασι ὁ πρῶτ' ἀνατέλλων τηλαυγέστατος ἥλιος. Εἰς τὸ γιγάντιον τῆς Αὐτοῦ Σεβασμιότητος ἔργον ἔχομεν καὶ ἡμεῖς τὴν τιμὴν νὰ προσθέσωμεν μικρὰν συμβολὴν ὡς δύο χηριακά λεπτὰ δημοσιεύοντες ἐν τῇ «Θεολογίᾳ» ἀνέκδοτον Ἐκκλησιαστικὴν ποίησιν τῶν δύο ὕμνογράφων τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, Ἰωάννου μοναχοῦ καὶ Κοσμᾶ Μαίμουνα.

τοῦ εὐσεβοῦς δπλου κρταιότατον, τοὺς σὲ πιστῶς προσκυνοῦντας, πάντας ἡμᾶς καθαγίλασον, παρέχων ἡμῖν ἱλασμόν καὶ τὸ μέγα ἔλεος.

Πλ. β'.

Μὴ γένοιτό μοι καυχᾶσθαι, εἰμὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Κυρίου μου· καθὼς Πάυλος βιά· ἐν τούτῳ γάρ καὶ πέποιθα, καὶ δι' αὐτοῦ τροποῦμαι· τῶν πονηρῶν δαιμόνων τὰς φάλαγγας. Αὐτός μοι καὶ σωτηρία καὶ σκέπη καὶ τείχος ἀπροσμάχητον· καὶ δι' αὐτοῦ Χριστός μοι ὁ ἐν αὐτῷ προσπαγεῖς δωρεῖται τὸ μέγα ἔλεος.

Πλ. β'.

Τὸν προπάτορα πάλαι, ἐν μέσῳ τοῦ Παραδείσου, διὰ ξύλου βρώσεως καθυποστάντα ὀλισθόν, ὁ τοῦτον διαπλάσας φιλόανθρωπος Κύριος, οὐ παρῆδεν ὀλῶς, ἀλλὰ κατοικτειρήσας, ἄνθρωπος γενέσθαι ἠϋδόκησε, γεννηθεὶς ἐκ Παρθένου ὡς οἶδεν αὐτός, καὶ σταυρὸν ἐκουσίως μέσον τῆς γῆς ὑπέστη προσπαγεῖς ἐν ξύλῳ· ὁ νῦν ἀσπαζόμεθα πέθῳ, ἐν τῇ τῶν νηστείων μεσότητι, καὶ ἐξαιτούμεθα πιστῶς τὸν ἐν αὐτῷ προσπαγέοντα Δεσπότην καὶ Κύριον, ἀξιόους ἀπεργάσασθαι ἡμᾶς προσκυνητὰς καὶ τῆς αὐτοῦ ἀναστάσεως.

Πλ. β'.

Ιδεὺ τὸ προφητικὸν πεπλήρωται λόγιον· καὶ προσκυνούμεν σήμερον τῶν σῶν τιμῶν ποδῶν Κ'ίρι· τὸ θεῖον ὑποπόδιον, δι' οὗ τῶν ἐξ ἁμαρτίας παθῶν ἐλευθερίαν ἐλάβομεν, καὶ σὲ δοξολογοῦμεν πολυέλεε καὶ σοῦ δεόμεθα εὐσπλαγχνε, τὸν καιρὸν τῆς νηστείας, καθαρῶς διανύσαι ἡμᾶς καταξίλωσον, τοῦ σταυροῦ σου τῇ δυνάμει καὶ τῆς σὲ τεκούσης, ἁγίας Παρθένου, πρεσβείαις ἱεραῖς ὡς οἰκτιρμῶν καὶ φιλόανθρωπος.

Θεοτ. πλ. β'.

Η παρθένος καὶ μήτηρ δρῶσα σε Χρ'στ'έ, γυμνὸν ἐν ξύλῳ κρεμάμενον αἷμοι τέκνον ἐβόα, ἀντὶ ἀγαθῶν εὐεργεσιῶν τί σοι ὁ ἀγνώμων καὶ ἀχάριστος λαὸς ἀνταπέδωκε; πῶς ἐκὼν ὑπομένεις τὸν ἐπονείδιστον θάνατον; Ἀλλ' ἀνυμνω σοὺ τὸ μακρόθυμον, ἀνασκήση γὰρ εἶδα, καὶ ὡς εἶπας ἐκ τάφου τριήμερος, καὶ τῷ κόσμῳ δείξεις τὴν σὴν ἀκατάληπτον φιλοανθρωπίαν καὶ δύνάμιν.

Πλ. β'.

Χαίροις Σταυρὲ, βασιλέων καύχημα, τείχος ἄρρηκτον Ἀρχιερέων· χαίροις σταυρὲ τῶν μαρτύρων ἔρεισμα, καὶ δούλων ἀκλόνητος βάσις· χαίροις σταυρὲ δαιμόνων κατάπτωσις, τοῦ λαοῦ Κυρίου χαίρε προπύργιον.

Πλ. δ'.

Ο ἀπρόσιτος τῇ οὐσίᾳ Κύριος, διὰ σπλάγγνα ἐλέους προσίτης ἡμῖν γέγονε· καὶ πάθος ἰθελούσιον δι' ἡμᾶς κατεδέξατο· ἐπεὶ γὰρ ξύλου

θρώσει· ὁ ἐχθρὸς δελεάσας ἡμᾶς, θανάτῳ παραδέδωκε, διὰ ξύλου σταυροῦ ὁ Χριστὸς πρὸς ζωὴν ἀνεκαλέσατο καὶ τούτου πᾶσι πιστοῖς ὡς δπλον κραταῖον κατ' ἐχθρῶν ὀρατῶν καὶ ἀοράτων παρέσχετο· ὅνπερ σήμερον προσκυνοῦντες ἐν τῷ μέσῳ τῶν νηστειῶν· ἀγιασμὸν ἀρυώμεθα, καὶ ψυχῶν καὶ σωματίων τὴν ἴασιν καὶ τὸ μέγα ἔλεος.

Πλ. δ'.

Καταντήσαντες ἐν μεσότητι καιροῦ τῶν θείων ἔργων, τὸ ἐργασθὲν πιστοὶ ἕκαστος κατανοήσωμεν· οἱ ὀφθῆναι ποθοῦντες τῷ ἐκ τῆς κατ' ἐκπαύσεως τῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἔργων μέλλοντι ἐμφανισθῆναι Δεσπότη· ἐπεὶ τὸ σκῆπτρον τὸ μέγα προέρχεται τὴν ἀνάστασιν εὐαγγελιζόμενον τοῦ ἐν αὐτῷ εὐδοκῆσαντος ἀποθανατῆσαι τὸν ἄνθρωπον· μηδεὶς ὀφθῆ, καὶ ἀνάξιός τῆς Δεσποτικῆς Ἀναστάσεως. Ἀλλ' ὅσοι ραθυμίᾳ τῇ τῶν καλῶν ἐργασίᾳ πενόμεθα, συνεργίᾳ τοῦ Πνεύματος εἰς τὴν ἀπὸ τοῦ νῦν εὐπορίαν σπουδᾶσωμεν, καὶ φιλοτίμως ἐτοιμασθῶμεν εἰς τὴν τοῦ Βασιλέως ἀπάντησιν· ὅς τῶν ἐκ τοῦ ξύλου παθῶν διὰ ξύλου ἡμᾶς ἡλευθέρωσε, τοῦτο σήμερον ὁ ἐν αὐτῷ παγείς προσκυνοῦντας καταξίωσον προσκυνῆσαι σου τὰ πάθη καὶ τὴν ἐκ νεκρῶν τριήμερον ἔγερσιν.

Πλ. δ'. Θεοτοκίον.

Τὸ μέσον τῶν νηστειῶν ὑπεξιόντες στάδιον σὲ τὸν ἐν μέσῳ τῆς γῆς ἐν ξύλῳ παγέντα Χρ. σὲ δοξάζομεν, καὶ τοῦτον προκείμενον ἀσπαζόμεθα κράζοντες ξύλον εὐλογημένον· ξύλον πανάγιον, ἀγίασον ἡμᾶς τῇ δυνάμει τοῦ ἐν σοὶ προσπαγέντος Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ πρὸς τὸ ἐξῆς εὐθυδρομεῖν καταξίωσον, τῆς τοῦτον τεκούσης ἀγνῆς Θεομήτορος εὐπροσδέχτοίς καὶ θείαις δεήσεσι.

Τῷ Σαββάτῳ τῆς δ'. ἐβδομάδος.

* *Ἦχος πλ. β'. Ποίημα Ἰωάννου μοιαχοῦ.*

Αξιὸν Ἰησοῦ μου μεγαλύνειν καὶ δοξάζειν σε, ὅτι τῆς νηστείας σήμερον κατηξίωσας ἡμᾶς, τὸ μέσον διαπλεῦσαι πέλαγος, ἐβδομάδος λαμπρᾶς· Χριστὲ τῆς τετάρτης, ἐν ἣ σταυρόν σου ἰδόντας ἐν ἀρεταῖς τετραριθμοῖς ἡμᾶς κατ' ἐκδόμησον, ὅπως φθάσωμεν ἀκατακρίτως, προσκυνῆσαι καὶ τὴν ἀγίαν σου Ἀνάστασιν, δι' ἧς καὶ τοῖς ἐξ ἡμῶν μεταστάσι ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἀναστήσει τὴν ἀνάπαυσιν δώρησαι, ὡς μόνος εὐσπλαγχνος.

Πλ. β'.

Κύριε ὃν ἀνυμνοῦσιν ἄγγελοι ἐν φόβῳ, τίς σου ὑμνήσει ἀξίως τὰ ἔργα; καὶ γὰρ νηστείας σῇ προμηθείᾳ ἡμᾶς κατηξίωσας τετραριθμὸν ἐβδομάδα διελθεῖν, ἐν ἣ βλέψαντες τὸ φῶς τοῦ σταυροῦ σου, καὶ πόθῳ προσψαύσαντες αὐτοῦ δεόμεθα, καὶ ἐκ τάφου τὸν φίλον σου ἐγὼ γηγεμέ-

νον βλέπει· Ἀλέξανδρον· βλεφάραις νοὺς καὶ ὡς ζωῆς ὧν χορηγός, τοὺς ἐξ ἡμῶν μεταστάντας ἀναπαύσεως ἀξιῶσον, τῆς ἐν κόλποις Ἀβραάμ, καὶ ἡμᾶς ἐλέησον καὶ σώσον ὡς φιλόανθρωπος.

Τῷ Σαββάτῳ τῆς Ε' Ἑβδομάδος, πρωΐ.

Πλ. α'.

Εχθραν ὁ τοῦ γένους κτείνας σταυρῷ ὡς Θεὸς εἰρήνης ἐν τῇ προσλήψει σου Χριστέ, πληρῶσαι τῆς ἐγκρατείας ὡς εὐδόκησας ἡμᾶς ἐβδομάδα θείαν πέμπτην· Σὺ εὐδόκησον καὶ Λαζάρου τοῦ φίλου ἔγερσιν κατιδόντας ἐκδοῶν σοι ὥσπερ οἱ Παῖδες οἱς ἐγνώσθης μόνος βασιλεὺς Ἰσραὴλ τοῦ νέου· Ὡσαννὰ εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν δνύματι Κυρίου, δωρούμενος πᾶσι τοῖς ἐξ ἡμῶν μεταστάσι ζωὴν καὶ ἀνάπαυσιν ὡς φιλόανθρωπος.

Πλ. α'.

Κύριε ἡ εἰρήνη ἡ πάντα νοῦν σφῶς ὑπερέχουσα, σοὶ εὐχαριστοῦμεν ὅτι ἐν εἰρήνῃ τὸν θεῖον τῆς νηστείας βυθὸν ἐβδομάδος πέμπτης διανύσασθαι ἤξιώσας· καὶ ἔτι δὸς τὸν φίλον σου Ἀλέξανδρον ἰδεῖν ἐξανιστάμενον, ἀρετῶν βαθεῖς τε ὑπαντῆσαι καὶ κράζειν· ὥσαννὰ τῷ μόνῳ βασιλεῖ τῶν νεκρῶν καὶ ζώντων ἐξουσιάζοντι Χριστῷ καὶ παρέχοντι πᾶσι τὸ μέγα ἔλεος.

Τῷ Σαββάτῳ ἑσπέρας.

Πλ. δ'.

Τὸν πλούσιον καὶ ἀσπλαγχνον, τὸ τῆς ἐπιθυμίας ἀκόρεστον εἰργάζετο πέννητα· πέννης γὰρ ὄντως ἦν τὴν προαίρεσιν, ὡς ἐλεημοσύνης ἀμέτοχος. Τὸ γὰρ αἰεὶ τοῖς ἑαυτοῦ προστιθέμενον χρήμασιν, οὐχὶ τὴν δρμὴν ἐχαλίνου τὴν ἄλογον, ἀλλὰ τὴν τούτου σφοδρῶς ἀνέφλεγεν ὀρεξιν. Ἀλλὰ Κύριε, Κύριε, ὁ ἀναγαγὼν ἡμᾶς διὰ τῆς σῆς ἀναστάσεως ἐκ τῶν πυλῶν τοῦ θανάτου τῆς ἀσπλαγχνίας τούτου ἐξαιρούμενος ἡμᾶς, τῷ πέννῃ Λαζάρῳ σύνταξοι, κοινωνοὺς ἡμᾶς ποιήσον τῆς αὐτοῦ μερίδος καὶ τῆς ἐν κόλποις Ἀβραάμ κατασκηνώσεως.

Τῷ Σαββάτῳ τῆς ΣΤ' Ἑβδομάδος.

Ποίημα Ἰωάννου μοναχοῦ.

Πλ. β'.

Τὴν ψυχωφελῇ πληρώσαντες τεσσαρακοστήν, ἴωμεν πρὸς τὸ μέγα θαῦμα καὶ φρικτόν. Ἰδοὺ γὰρ ὁ ἐκ πατρὸς ἀμήτωρ, ἐκ μητρὸς δὲ ἀπάτωρ Υἱὸς ἐξαναστήσαι ἤκει τὸν φίλον Λαζάρου εἰς ἔνδειξιν τῆς τελευταίας καὶ κοινῆς ἀναστάσεως. Αὐτὸς γὰρ ἐστὶν ὁ θανατῶν καὶ ζωογονῶν, κατὰ γὰρ τε εἰς Ἄδου καὶ ἀνάγων, καὶ συγκρατῶν τὴν πάντων πνοὴν καὶ ζωὴν· ὃν ὡς Υἱὸν σου ἰκέτευε, μητροπάρθενε Κόρη τῶν δε-

σμών τῆς ἁμαρτίας λύσαι ἡμᾶς, καὶ μὴ καταισχύναί ἐν τῇ φρικτῇ
ἡμέρᾳ τῆς Ἀναστάσεως.

Τῇ Κυριακῇ τῶν Βαΐων ἐσπέρας.

Ἦχος δ'.

Ο ἐν κόλποις ἄνω Πατρὸς καθήμενος, ἐπὶ πώλου κάτω κά-
θεται σήμερον, ἔθνη ἀλογία τραφέντα προσοικειούμενος· ὕμνοισι
δημοὶ κλάδοις τὸν ἐκ πυλίνων χειλέων ὕμνον δεχόμενον· ὡσαννὰ ἐν τοῖς
ὑψίστοις, εὐλογημένος εἰ ὁ ἐλθὼν, καὶ πάλιν ἐρχόμενος ἐν δνόματι
Κυρίου.

Ὁ αὐτός.

Τὴν τοῦ Λαζάρου ἔγερσιν ὁ ἄνομος λαός, θεωροῦντες ἐξεπλήτ-
τοντο, καὶ σὲ τὸν βασιλεῖα καὶ Δεσπότην τῶν ἀπάντων ἀποκτεῖναι ἐζή-
τουν, μὴ συνέντες οἱ ἄνομοι τὴν τῶν θαυμάτων εὐεργεσίαν· οἱ δὲ παῖ-
δες τῶν ἐβραίων ταῖς χερσὶν ἐπισείοντες, οὓς ἐπέφερον κλάδους ξμελπον.
Ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις, εὐλογημένος εἰ ὁ ἐλθὼν, καὶ πάλιν ἐρχόμενος
ἐν δνόματι Κυρίου.

Ἦχος πλ. β'. Ὁ ἔχων θρόνον οὐρανόν.

Ἰωάννου μοναχοῦ.

Ο πόλον κτίσας οὐρανοῦ, ἐν πώλῳ θνου ὁ Χριστός, ὡς ἐπὶ θρόνου
ἀστέκτου Χερουβὶμ καθεζόμενος τὴν τῶν ἐθνῶν ἀλογίαν μετεποίησε
σήμερον εἰς γνῶσιν ἁγῶν αὐτοῦ. Ὅθεν παῖδες ἐβραίων κλάδους χερσὶ
κατέχοντες, τὸν ἐπὶ θρόνου Χερουβὶμ, αἰὶ καθήμενον Θεόν, καὶ ἐπὶ
πώλου ἀλόγου δι' ἡμᾶς μετρίσσαντα, τὰς ψυχὰς ὡς χιτῶνας ὑφαπλώ-
σαντας σήμερον, πιστοὶ δεξώμεθα, καὶ ὡς οἱ παῖδες συμφῶνως κλάδους
χερσὶ κατέχοντες, βοήσωμεν· ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις, εὐλογημένος ὁ
ἐρχόμενος βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ.

Ἡ πονηρὰ συναγωγὴ, ἡ δυσσεβὴς καὶ μοιχαλὶς, ἡ τῷ ἰδίῳ νυμ-
φίῳ τὴν πίστιν μὴ φυλάξασα, Ἀβραὰμ ἐγκαυχᾶται ὡς πατρὶ ἀθετήσασα
τὸν εὐεργέτην Χριστόν. Ἀλλ' ἡμεῖς ὡς οἱ παῖδες κλάδους χερσὶ κατέ-
χοντες βεῶμεν φωναίς· ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμε-
νος βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ.

Ἦχος πλ. β'. Θεοτοκίον. Ἰωάννου μοναχοῦ.

Ω συναγωγὴ πονηρὰ καὶ παράνομος, πῶς αὕτῃ πίστιν εὐθεὶ καὶ
εὐσυνείδητον τῷ ἰδίῳ ἀνδρὶ μὴ τηρήσασα, τὸν ἐξ ἁγνῆς Παρθένου τεχ-
θέντα διακενῆς βουλεύει θανάτῳ παραδοῦναι· Θεὸς ἐστὶν ἀθάνατος, εἰ καὶ
βροτὸς γενέσθαι κατηξίωσε, καὶ πάθη καὶ σταυρὸν ἐκὼν ὑπομένει· ἀλλ'
ἀναστὰς ἐκ τάφου ἀναστήσει καὶ σώσει πάντας ὡς παντοδύναμος.

Ἦχος δ'.

Ω πονηρὰ συναγωγὴ, ᾧ παράνομε μοιχαλὶς, ἡ τῷ ἰδίῳ

ἀνδρὶ μὴ φυλάξασα συνειδησιν· τί προσφέρεις διαθήκην, ἣν οὐκ ἐκληρονόμησας; τί καυχᾶσαι ἐν Πατρὶ τὸν Υἱὸν ἀθετήσασα; τοὺς Προφῆτας οὐκ ἠδέσθης, τοὺς εἰς αὐτὸν πιστεύσαντας, Ἀποστόλων δὲ παρήκουσας, τοὺς εἰς αὐτὸν μαθητεύσαντας. Ὡς πονηρὰ συναγωγὴ! ὦ παράνομοι μοιχαλῖ· καὶ τὰ ἴδια τέκνα αἰσχύνθητι οὕτω κραυγάζοντα· ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις· ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαβὶδ, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου Σωτῆρος ἡμῶν.

Πλ. δ'. Θεοτοκίον.

Ὡς τῆς ἀφάτου μακροθυμίας σου Υἱὲ καὶ Θεέ μου· ἡ Παρθένος καὶ Μήτηρ ἐβόα· πῶς ἀνέχη ὑπὸ χειρῶν ὧν ἐπλασας θανάτῳ προδοθῆναι· ὁ γὰρ Αἰγύπτου καὶ δουλείας ἐλευθερωθεὶς λαὸς παρὰ σοῦ, καὶ ἐν ἐρήμῳ τραφεὶς, τοὺς Προφῆτας οὐκ ἠδέσθη, τὰ ἴδια τέκνα οὐκ ἠσχύνθη· ὡσαννὰ κραυγάζοντα· ἀλλὰ κενὰ κατὰ σοῦ μελετᾷ. Σὺ δὲ ὡς πηγὴ ἀγαθότητος καὶ ζωῆς χορηγός, τὴν ἐξ ἔθνων Ἐκκλησίαν σου προσέχευε δοῶσαν σοι· ὁ δὲ ἐμὲ παθεῖν ἐπείγόμενος ἀγίασον τῷ μῶλωπι σου τὰς ψυχὰς τῶν ὑμνούντων σε.

Πλ. δ'.

Δεῦτε καὶ ἡμεῖς σήμερον ἐπὶ τὴν ἀνω Ἱερουσαλὴμ προσέλθωμεν Χριστῷ· ἰδοὺ γὰρ κάθηται οὐκ ἐπὶ πώλου ὄνου, ἀλλ' ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ τῶν Χερουβὶμ, προσάγοντες αὐτῷ ἀντὶ κλάδων ἐλαιῶν, καρπὸν ἐλεμοσύνης καὶ δοῶντες· ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις, εὐλογημένος εἰ ὁ ἔχων πλῆθος οἰκτιρμῶν ἐλέησον ἡμᾶς.

*Ηχος δ αὐτός. Θεοτοκίον.

Ὁ ἀναρχος Υἱὸς ἐν χρόνοις ἐσχάτοις ἐκ τῆς Παρθένου ἐτέχθη βουλόμενος, καὶ γέγονε τέλειος ἄνθρωπος, κατὰ πάντα χωρὶς ἁμαρτίας· οὗτος ἦλθε πληρῶσαι τὰ κηρύγματα τῶν προφητῶν ἐν τῇ πόλει τῇ ἀγίᾳ ὀχοῦμενος πώλῳ. Ἰδόντες δὲ παῖδες ἐβραίων τοὺς χιτῶνας αὐτῶν ὑπεστρώσαντες καὶ κλάδους κατέχοντες, ὡς Θεῷ τὸν ὕμνον ἀεδῶν. Ὠσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις, εὐλογημένος εἰ ὁ ἔχων πλῆθος οἰκτιρμῶν ἐλέησον ἡμᾶς.

Πλ. δ'.

Τὰς τῶν θείων Προφητῶν ἐνηχεύμενος φωνὰς ὁ πάλαι Ἰσραὴλ, συνιέναι οὐκ ἠδουλήθη Κύριε, τὸ μυστήριον τῆς σῆς οἰκονομίας, ἀλλὰ καὶ τοῖς αἰσθητοῖς σε κατιδὼν ὀφθαλμοῖς, τὸν προκηρυχθέντα τοῖς νοεροῖς ἐπιγινῶναι οὐ προσήκατο· φθόνου δὲ μᾶλλον μεσίτην φόνου οἰκειώσάμενος ἔσπευδεν ἀνελεῖν σε τὸν εὐεργέτην, μηδὲ τοὺς οἰκειοὺς παῖδας αἰδεσθεῖς, τὸ ὡσαννὰ κραυγάζοντας, Θεῷ τῷ ἐν ὑψίστοις. Ἡμεῖς δὲ ὁ ἐκλεκτὸς καὶ νέος Ἰσραὴλ ὡς ἐφικτὸν Θεὸν δρῶν καὶ δρατῆθαι ἀξιώθεῖς,

δεῦτε ὑπαντήσωμεν Χριστῷ, διὰ σπλάγχχνα ἐλέους, ἤκοντι παθεῖν διὰ τὸ σῶσαι ἡμᾶς.

Πλ. β'.

Σὲ τὸν τοῦ Πατρὸς συνάναρχον Υἱόν, τὸν Χερουβικοῖς ἐποχοῦμενον ὦμοις, σήμερον ἰδόντες ἐπὶ πώλου καθήμενον, ὁ μὲν χορὸς τῶν νηπίων ὕμνοις ἐπῆδεν σοι, ἡ πονηρὰ δὲ καὶ ἄπιστος συναγωγὴ, φθόνῳ διεπρίετο, καὶ πρὸς φόβον κατὰ σοῦ εὐτρεπίζετο· ἀλλ' ὁ ἐν μακροθυμίᾳ ἀνείκαστος, νηπιάζειν τῇ κακίᾳ ποιήσον ἡμᾶς τὸν ἐξ ἐθνῶν σου λαόν, καὶ καθαρῶ συνειδότε δοξολογεῖν σου τὰ Πάθη καὶ τὴν ἐκ νεκρῶν τριήμερον ἀνάστασιν ἀξίωσον ὡς φιλόανθρωπος.

Πλ. β'. Θεοτόκιον.

Ἐχοντες Ἀρχιερέα μέγα Χριστὸν διεληλυθότα τοὺς οὐρανοὺς, τὸν ὄντα ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς, συμπαθεῖσαι δυνάμενον ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν, προσερχόμεθα τοῦτω καθαρὰν ἔχοντες τὴν διάνοιαν· αὐτὸς γὰρ τῷ ἰδίῳ αἵματι ἡμᾶς ἐξηγόρασε, ζωὴν αἰώνιον ἡμῖν δωρησάμενος, ἐκδοῶντες καὶ λέγοντες· ὁ ἐκουσίως δι' ἡμᾶς σταυρὸν ὑπομείνας, ταῖς πρεσβείαις τῆς ἀχράντου σου Μητρὸς σῶσον τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Τῇ Ἀγίᾳ καὶ Μεγάλῃ Δευτέρᾳ πρωτῆ. Ὑμνος Β'.

Τῶν παθῶν τοῦ Κυρίου αἱ ἀπαρχαὶ ἀναλάμψασαι τοῦ σταυροῦ τὸ φέγγος τοῖς πιστοῖς εὐαγγελίζονται· σπεύσωμεν εὖν καθαρῶς ταῦτα ἐορτάσαι ὅπως ἀξιοῦμεν καὶ τὴν ὑπέρλαμπρον ἐκείνην νύκτα θεάσασθαι καὶ προσκυνῆσαι, τῷ ἐκ νεκρῶν ἀναστάντι Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν τῷ παρέχοντι τῷ κόσμῳ τὸ μέγα ἔλεος.

Πλ. α'.

Κύριε, τὴν εἰς σὲ προειδὼς ἐβραίων παροΐναι τοῖς μαθηταῖς προεφώνησας, ἃ ἐκὼν πάσχειν ἔμελλες ὑπὸ τῶν θεομάχων· καὶ γὰρ τοὺς Προφητοκτόνους λύσσα δεινὴ ἰδιόζετο· κατὰ θεοῦ αἵματος μαινεσθαι, καὶ πονηρὰν ἀνταπόδοσιν, ἀντὶ ἀγαθῶν ἀνταποδοῦναι σοι· ἀδελφῶν δὲ φιλοτίμῳ αἰτήσῃ παθῶν κοινωνίας ὑπέσχου ποτήριον, τοῖς ἐμοῖς ἔχνεσι λέγων· ἄνδρες ἐμοὶ φίλοι, ἐπεσθαι· διακονεῖς οὐ διακονηθῆναι Πατὴρ ἐξεληλυθας, καὶ λύτρον προθῆναι ψυχὴν μου γένους ἀνθρώπων· ταῦτα κληρὸς ὑμῖν ἔστω, ἵνα σὺν ἐμοὶ βασιλεύσητε.

Ὁ αὐτός. Ἀνδρέου Κρήτης.

Ἐθάσαντες πιστοὶ τὰ ζωήρρητα πάθη Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ, ἃ ἐκουσίως ἐπέστη παθεῖν δι' ἡμᾶς, φόβῳ προσκυνήσωμεν πάντες, ἐκβοῶντες φαιλμικῶς, καὶ αἰνοῦντες αὐτὸν ὡς κριτὴν καὶ βασιλέα τῆς κτίσεως.

Ὁ αὐτός.

Ἐθάσαντες πιστοὶ τὸ ἐκούσιον πάθος Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ, τὸ ἄμε-

τρον αὐτοῦ τῆς εὐσπλαγχνίας ὑμνήσωμεν, ὅπως τὴν σωτήριον νύκτα τῆς ἐγέρσεως αὐτοῦ, χαρμωδῶς προφθάσωμεν καὶ μυστικῶς ἐορτάσωμεν.

Ὁ αὐτός.

Κύριε ὁ λαὸς ὃν ἐξήγαγες ἐκ δουλείας ἐν χειρὶ κραταιᾷ, καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ, τὸν Μωσέα παρώργισε, καὶ τοὺς Προφῆτας ἀπέκτεινε, καὶ κατὰ Σοῦ ἐβουλεύσατο τοῦ ἀνελεῖν σε, τὸν ἀμνὸν τὸν αἵροντα τὴν ἀμαρτίαν τοῦ κόσμου φιλόανθρωπε.

Θεοτοκίον.

Τὸ ἄκαρπον ἡ συκὴ ἐνεκλήθη· τίνος ἄρα λόγου μετέχουσα τοῦτο καλὸν ἀπὸ τοῦ χειρόνος διακρίνοντες πάντας· δι' ἡμᾶς τὴν κατάραν ἐδέξατο, τρόπος γὰρ οὗτος φιλανθρωπίας Θεοῦ, τὴν ἀναίσθητον κτίσιν καὶ ἄλογον πρὸς σωφρονισμὸν τῶν ἑπταικότων λογικῶν ἀνθρώπων μαστίζεσθαι· ἵνα ἡμεῖς τῷ φόβῳ διελθόντες, μὴ καθ' ἡμῶν τὰ τοῦ δυνατοῦ βέλη ἐκκαλεσώμεθα. Ἀλλὰ δεῦτε ἀδελφοί βοηθὸν ἐν πᾶσι καὶ μεσίτην πρὸς τὸν Υἱὸν καὶ Θεὸν κεκτημένοι τὴν Θεομήτορα· σπεύσωμεν ἀξίως μετανοίας καρποῦ· ἐπιδείξασθαι, ἵνα μὴ τῆς κατηγοραμένης ἀλλὰ τῆς εὐλογημένης φωνῆς ἀκούσαντες τῆς αἰωνίου ζωῆς καταξιωθῶμεν ἀγαλλιᾶσθαι.

Ἦχος πλ. α'. Θεοτοκίον. Εἰς τό· Κύριε ἐκέκραξα.

Κύριε οἱ Παῖδες Ζεβεδαίου κοσμικώτερον ἔτι κεκτημένοι τὸ φρόνημα, δόξαν ἤτοῦντο παρὰ σοῦ τὴν ψευδομένην λαβεῖν· ὦν τὸ νηπιώδες καὶ ἀτελὲς ἐπανάγων, οὐκ οἶδατε, ἔλεγε τί αἰτεῖσθαι· Ἀντὶ γὰρ δόξης θάνατος ἡμᾶς καταλήψεται· τὸ δὲ ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων μου καθῆσαι, οὐκ ἐμὸν ἐστὶ δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἐτοίμασται διὰ τῆς κατ' ἐμὲ ταπεινότητος· καὶ γὰρ ἐγὼ θεότητα πλουτῶν δι' ὑμᾶς ἐπτῶχευσα ἐκ Παρθένου μορφωθεὶς τὸ ὑμέτερον· ἡμεῖς δὲ φιλόανθρωπε, οἱ δοξάζοντες τὰ ἐκούσια πάθη σου, τὴν σὲ τεκοῦσαν μεσίτην ἔχοντες ἐν κατανύξει δεόμεθα· διὰ ταπεινώσεως ὑψωθῆναι, καὶ τῆς βασιλείας ἀξιωθῆναι, ὅτι μόνος ἀγαθὸς ὑπάρχεις καὶ φιλόανθρωπος.

Τῇ ἁγίᾳ καὶ Μεγάλῃ Ῥοίτῃ πρωί.

Ἦχος β'.

Νυμφίε φιλόψυχε, τοῦ σοῦ νυμφῶνος εὐαρέστους ἡμᾶς ἀνάδεξον, μὴ τοῖς διακενώς κρούουσι συγκαταδικάσης, ἀλλὰ σύνταξον τοῖς ἐν χαρᾷ εἰσερχομένοις μετὰ λαμπάδων ἀσβέστων· καὶ φωτὸς ἐνδύσεως, ὅτε συνανακλιθῆς ὡς Θεὸς ἐν μέσῳ Θεῶν τῶν ἁγίων σου.

Ἦχος δ'. Θεοτοκίον.

Ο τοῦ Θεοῦ Πατρός Λόγος, καὶ Υἱὸς ὁμοούσιος, ὁ ἐκ Παρθένου

δι' ἡμᾶς φορέσας τὸ καθ' ἡμᾶς, ὡς Δεσπότης· δούλοις διανέμει τὰ τάλαντα, χαρισμάτων ἡμῖν διανομὰς παρεχόμενος· ἤξει οὖν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς, εὐθύνων τὰ ἔργα τῶν δούλων ὁ Δεσπότης· καὶ μακάριος μὲν ὁ τὸ πιστευθὲν πολυπλασιάσας τάλαντον· ἅγιος δὲ ὁ κατορύξας τῇ ἀμελείᾳ, καὶ μὴ ἐγνωκὼς τὸ ἀγαθὸν ὅπερ εἴληphen· οὗ τῆς μερίδος ρησθείημεν, τῆς σὲ τεκούσης πρεσβείαις, εὐδιάλλακτε Χρ. στέ ὁ Θεὸς ἡμῶν.

Ἦχος β'. Πρὸς τὸ· Ὁ τῇ ψυχῇ διανοίᾳ νυστάξας.

Τοῖς δεξιόις με προβάτοις συντάξας ἀξίωσον οἰκτίρμον Χριστέ· όταν ἔλθῃς ἀστράπτων ἐν δόξῃ πολλῇ μετ' ἀγγέλων στρατευμάτων κριτῆς φοβερός, δικαιοσύνης ἐν θρόνῳ καθήμενος ἐρίφοις ἐξ εὐδυνύμων μὴ συμπαραστήσης με· ἀλλ' ἐκκαθάρας με τοῦ χαλεποῦ αἵσχους τῶν πταισμάτων μου, τοῖς δεξιόις σου Πολυέλεε προβάτοις συναρίθμησον εἰς τὸν κλῆρον ἀγαθὴ τῆς βασιλείας συνεισάγων δοῶντα Κύριε δόξα σοι.

Ὁ αὐτός.

Όταν ἔλθῃς ἐν δόξῃ μετ' ἀγγελικῶν Δυνάμεων οἰκτίρμον Χριστέ, ἐπὶ θρόνου ἀστέκτου καθήμενος τοῦ διακρίναι παγγενῇ τοὺς θροτοὺς καὶ ἐκάστῳ ἀποδοῦναι ὡς ἔπραξεν, εἰσπράττων δὲ παραθήκην σὺν κέρδη τὸ τάλαντόν σου· μὴ κατακρίνης με ὡς δκνηρὸν δοῦλον σου καὶ βᾶθυμον, ἀλλὰ πιστοῖς σου με οἰκέταις συγκαταριθμήσον, ὅπου φωνῇ ἀγαθῇ τῆς εὐλογίας εἰς τὸν κλῆρον εἰσάγει τῆς βασιλείας σου.

Ἦχος δ'.

Τοῦ μύλωνος πεισάτω σε ἡ παραβολὴ ἀθλία μου ψυχῇ· δηλοῦσα τὸν χωρισμὸν τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τῷ καιρῷ· διὸ προετοίμασον τὰ ἔργα σου εἰς εὐχρέστησιν τοῦ Κυρίου σου.

Τὰς δέκα παρθενεύσας οὐχ ὁμόφρονas ὁ Κύριος ἔφη· πέντε γὰρ ἦσαν φαιδραί· οὐ πασῶν γὰρ αἱ λαμπάδες φωτειναί· διὸ τὰς τὸ ἐλαίον ἐχούσας ζηλώσαντες φαιδρύνωμεν τὰς ψυχὰς συμπαθεῖα πολλῇ.

(Ἐπεται συνέχεια)

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΛΑΥΡΙΩΤΗΣ ΙΑΤΡΟΣ-ΜΟΝΑΧΟΣ